

Югозападен университет „Неофит Рилски“
35 години Факултет по педагогика

ОТ НАЦИОНАЛНА ИДЕНТИФИКАЦИЯ КЪМ АМБИЦИОЗНИ ЦЕЛИ

Доц. д-р Маргарита Колева

декан на Факултета по педагогика

ЮЗУ „Неофит Рилски“

South University „Neophyte Rilski“
35 years Faculty of Education

FROM NATIONAL IDENTITY AS AMBITIOUS GOALS

M. Koleva

*„Изповедуваме, че сме смъртни,
но правим сичките наши дела така,
като че сме безсмъртни.“
Неофит Рилски*

Годината е 1975-а. В Благоевград е открит Педагогически филиал на СУ „Св. Климент Охридски“ с две специалности – „Предучилищна педагогика“ и „Начална училищна педагогика“. Предстои обучение на студенти за детски и начални учители с цел придобиване на висше педагогическо образование.

Първият випуск започва обучение през 1976 г. Назначеният за ректор проф. дпн Александър Маджаров открива учебната година с първите 13 преподаватели и 200 студенти – по 100 за двете специалности. Първото заседание на Академичния съвет на Филиала се ръководи от проф. Иван Пеев. Събитието е твърде впечатляващо за благоевградската общественост, за младите хора, решили да посветят младостта и своето бъдеще на учителската професия, за преподавателите, сътворяващи новото висше училище, за администрацията, учеща се в движение да организира и управлява многообразието от дейности. По-късно, през 1983 г., с Указ № 2296 от 4 август Филиалът се обособява като самостоятелен Висш педагогически институт, който с времето се развива като

висше училище от университетски тип – днес Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Връщаме се назад в годините и търсим корените на днешните педагогически идеи, реализиращи се във Факултета по педагогика при Югозападния университет, на съмненията и успехите ни, на удовлетвореността от постигнатото в обучението на хилядите студенти-педагози. Не е възможно обаче да се направи цялостен преглед и анализ на 35-годишния творчески труд на преподавателите, студентите и служителите на Факултета по педагогика – труд, чрез който факултетът осъществява и продължава да осъществява своята национална идентификация. Сигурно е обаче, че поколенията изследователи на висшето педагогическо образование в България ще открият и засвидетелстват почит и преклонение пред упоритостта и всеотдайността на първите в днешния Югозападен университет – проф. дпн Александър Маджаров, проф. дпн Дечо Денев, проф. д-р Петко Щерев, проф. Иван Пеев, проф. д-р Трифон Трифонов, проф. Борис Янев, доц. д-р Стефан Стамболиев, доц. д-р Снежина Македонска, доц. д-р Марин Баев и младите асистенти – Магдалена Глушкова (днес проф. дпн), Руси Русев (днес проф. дпн), Елка Янакиева (днес проф. дпн), Таня Борисова (днес доц. д-р, ФНПП), Жулиета Дуцова (днес доц. д-р), Ваня Георгиева (днес доц. д.п.н.), Мария Горанова (доц. д-р), ас. Добринка Ананиева, ас. Латинка Костова, Невена Филипова (днес доц. д-р), Нина Сърбинска (днес доц. д-р) и др., както и първият докторант на ВПИ Кирил Костов, сега проф. дпн. Ще открият имената и на следващите след тях – доц. д-р Павел Драганов, проф. дпн Петър Николов, проф. д-р Мария Белова, доц. д-р Георги Стоянов, доц. д-р Стефан Пеев, доц. д-р Гергина Енева, проф. д-р по медицина Дина Батоева, проф. д-р Фидана Даскалова, проф. д-р Анастасия Атанасова и поредицата от асистенти и по-същественото – приносите им към развитие на предучилищната и начална училищна педагогика, на теорията на възпитанието и дидактиката. Ще се докоснат до постиженията им и в областта на социалната и специалната педагогика, на управлението на образованието. Ще благодарят за усилията на първия помощник-ректор д-р Стефан Митов. И както пише проф. Фидана Даскалова: „Те... шепата ентузиаста – педагози, асистенти, доценти и професори, които първи положили основите ... Те са станали и ще останат завинаги „първите“, т. е. основателите и строителите на днешния Югозападен университет „Неофит Рилски“.

Началото е поставено. Започва упоритата дейност за създаване на учебната документация – квалификационни характеристики за детски и начален учител с висше образование, учебни планове и учебни програми, както и организация на педагогическата практика на студентите. Годините на укрепване и идентификация на настоящия Факултет по педагогика в пространството на висшето педагогическо образование са доста динамични. От малката академична общност се раждат два факултета. Специалността „Начална училищна педагогика“ е във Факултета за подготовка на начални учители, а специалността „Предучилищна педагогика“ – във Факултета за подготовка на детски учители, а по-късно, във

Факултета по психология и предучилищна педагогика до 2000 г. Факултетът за подготовка на начални учители продължава своето развитие. Създават се катедри „Педагогика“, „Теория и методика на физическото възпитание“, „Анатомия, физиология и хигиена“, „Български език и литература“, „Словесно-изпълнителско изкуство“, „Педагогика на трудово-политехническото обучение“, „Чужди езици“, „История“, „Психология“; отделят се и се поставят основите на нови факултети – Историко-филологически (1990 г.); Медико-педагогически (1991 г.); увеличават се специалностите, по които се провежда обучението. През 1995 г. факултетът се обособява като Факултет по педагогика. В структурата му има 7 катедри: „Педагогика“, „Теория и методика на физическото възпитание“, „Теория и методика на спортната тренировка“ (обединени „Теория и методика на индивидуалните спортове“, „Теория и методика на колективните спортове“), „Кинезитерапия“, „Теория и методика на музикалното възпитание“, „Инструментална и вокална педагогика“, „Театрално изкуство“. Подготвят се студенти по 7 специалности: „Начална училищна педагогика“, „Кинезитерапия“, „Физическо възпитание“, „Социална педагогика“, „Музикална педагогика“, „Театрална педагогика“, „Хореографска педагогика“. През 1995 г. се прави ново преструктуриране – обособява се Факултет по изкуствата и в него са включени катедрите и специалностите от цикъла „Педагогика на изкуствата“. Учебната 1997/1998 г. е важна за развитието на Факултета по педагогика – разкриват се нови специалности: „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и „Начална училищна педагогика и чужд език“. През учебната 2002/2003 г. катедра „Предучилищна педагогика“, организираща обучението на студентите в специалността „Предучилищна педагогика и чужд език“, и през учебната 1999/2000 г. катедра „Технологично обучение и професионално образование“ и ръководената от нея специалност „Педагогика на обучението по техника и технологии“ са включени в структурата на Факултета по педагогика. През учебната 2004/2005 г. подготовката на студентите по специалностите „Социална педагогика“ и „Специална педагогика“ отново е поверена на Факултета по педагогика. През 2009/2010 г. катедрите „Теория и методика на спортната тренировка“ и „Кинезитерапия“ преминават в структурата на новоучредения Факултет по обществено здраве и спорт.

Така, преминал през достатъчно трудности и процеси на оптимизация и усъвършенстване, Факултетът по педагогика устойчиво гради своя имидж и заема позиции в пространството на педагогическата наука и практика. Създава се академична общност, която, учейки се от своите учители – педагозите от Софийския университет и традициите на полувисшите институти, търси и открива „белите страници“ в педагогиката за подготовка на детски и начални учители, на социални и специални педагози, на учители по физическо възпитание и техника и технологии. Хората, от които ще зависи бъдещето на българските деца – децата на XXI век. Равносметката е – от създаването на филиала към СУ, по-късно Факултет по педагогика, до настоящия момент в него са обучени над 15 000 студенти – ОКС

„бакалавър“, и над 2000 ОКС „магистър“. Обучените чуждестранни студенти са над 300.

С принос към утвърждаването на факултета в пространството на педагогическата наука са деканските ръководства, организирани и стимулирали образователните процеси и научни изследвания през всичките 35 години. От 1982 г. до днес деканите на факултета са:

- доц. Славчо Петков (1982–1986 г.);
- доц. д-р Георги Стоянов (1986–1987 г.);
- доц. д-р (проф.) Васил Стамов (1987–1989 г.);
- доц. д-р (проф. д.п.н.) Йордан Колев (1990–1993 г.);
- доц. д-р Ангелина Манова (1993–1995 г.);
- доц. д-р (проф. д.п.н.) Магдалена Глушкова (1995–2003 г.);
- доц. д-р Димитър Кр. Димитров (октомври 2003–декември 2003 г.);
- проф. д.п.н. Руси Русев (2004–2010 г.);
- доц. д-р Маргарита Колева (от септември 2010 г. и понастоящем).

От 1983 г. до днес секретар на Факултета по педагогика е г-жа Малина Солачка. От създаването на факултета до днес секретари на катедри са: Василка Ракиджийска, Йорданка Шопова (понастоящем), Славка Къркова (понастоящем), Евгения Граматикова (понастоящем), а инспектори на „Учебен отдел“ – Стоян Спасов, Лъчезар Солачки, Аделина Христова (понастоящем), Розалина Янинска (понастоящем), Михаела Войнова (понастоящем).

Днес Факултетът по педагогика при Югозападния университет е национално разпознаваем като един от водещите в областта на педагогическата наука. През учебната 2010/2011 г. академичният състав на факултета – в състав от 50 преподаватели, включва петима професори, дпн и 25-има доценти, един от които дпн, 20 главни асистенти, от които 10 доктори по педагогика. Две са откритите процедури за придобиване на академична длъжност „професор“ и една за академичната длъжност „доцент“. Понастоящем във факултета се обучават 1287 студенти в професионалните направления: 1.1. Теория и управление на образованието; 1.2. Педагогика; 1.3. Педагогика на обучението по ... (Педагогика на обучението по физическо възпитание и Педагогика на обучението по техника и технологии), акредитирани от НАОА за 6-годишен срок с много добра оценка. Обучението на студентите в ОКС „бакалавър“ (за учебната 2010/2011 г. – 1082 студенти) е по специалностите: „Педагогика“, „Социална педагогика“, „Специална педагогика“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Предучилищна педагогика и чужд език“, „Начална училищна педагогика и чужд език“. В ОКС „магистър“ се обучават 205 студенти в магистърските програми: „Образователен мениджмънт“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“, „Педагогика за надарени деца“, „Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение“, „Интеркултурно образование“, „Ресурсен учител“, „Социална превенция“, „Консултиране и експертни практики“, „Социална работа с рискови групи“, „Екологично възпитание на деца и ученици“.

Ангажиментите на Факултета по педагогика към третата степен на висшето образование – докторантурата, са безспорни. Акредитирани с оценка много добра за срок от 6 години са научните специалности: 05.07.01. Теория на възпитанието и дидактика; 05.07.02. История на педагогиката и българското образование; 05.07.03. Методика на обучението по 05.07.05. Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на ЛФК).

За обучението на докторантите във факултета за първи път е разработен вариант на базова и индивидуална учебна и отчетна документация – квалификационна характеристика, типов учебен план за всяка от научните специалности, разглеждан като основа за оформянето от докторанта на индивидуалния му учебен план, учебни програми и конспекти, бланка за годишен отчет, план-сметка, справочник за докторанта. Разработени са и проектите „Образователен модел и информационна среда за обучение на докторанти по научните специалности: 05.07.00. Педагогика“ с ръководител доц. д-р Маргарита Колева и „Съвременните предизвикателства пред обучението на докторантите в Р България, Р Македония и Р Гърция“ с ръководител доц. д-р Пелагия Терзийска.

В съответствие със законовите разпоредби и промени във факултета са обучавани и се обучават повече от 50 (за учебната 2010/2011 г.) докторанти, редовна и задочна форма на обучение и докторанти на самостоятелна подготовка. Успешните им защити и реализация са показател за равнището на научния и творческия потенциал на академичния състав на факултета. Признание за Факултета по педагогика е функциониращият почти 14 години Факултетски научен съвет по педагогика. Открит през 1997 г., той е съдействал за научното и кадровото развитие на академичния състав на факултета и университета.

В процеса на своето развитие Факултетът по педагогика перманентно укрепва организационно. Обособяват се нови структурни звена: Център за продължаващо обучение; Център за межкултурни, социални и образователни взаимодействия и Център за интеркултурни взаимодействия, обединени през 2009 г. в Национална лаборатория по интеркултурно образование; Лаборатория по технологии и методики на възпитателното взаимодействие. Към факултета са функционирали Научнообразователен център „XXI век“ и Научно-учебен център. Целите им успешно да се съчетават обучение на студенти, научни изследвания и мониторинг върху иновационни практики са съдействали за обогатяване опыта на академичния състав относно идентифициране, проучване и решаване на проблеми, преди всичко с приложен характер.

Значими за функционирането на Факултета по педагогика са и структурните звена на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Отделът по качеството и Университетският кариерен център. Осигурените чрез тях анкетни проучвания сред студентите, връзката с потребителите относно практическото обучение на младите педагози и професионалната реализация на випускниците са естественият регулатор на качеството на образователния процес във всяка от специалностите на факултета.

Визитна картичка на Факултета по педагогика са и постиженията на академичния му състав в областта на научните педагогически изследвания. Спектърът на изследователски търсения за изминалите 35 години е достатъчно богат – от базовите, посветени на историята на педагогиката и българското образование, на методологията на педагогическата наука, към проучванията, свързани с: диагностиката на училищната зрялост на децата преди постъпване в училище; проблемите на личностното развитие на учениците; ролята на интерактивните методи в образованието; идентификацията и развитието на надарените деца; интегрирането на децата със специални образователни потребности в масовото училище; интеркултурното образование; проблемите на интегративността и физическото възпитание на учениците; трансформацията и преноса на европейски практики за технологично обучение; внедряването на програма „Стъпка по стъпка“ и редица други, до изследванията, насочени към организацията и качеството на висшето образование, включително третата образователна степен.

От значение за развитието на научния живот във Факултета са и студентските научни сесии, в които за последните години под ръководството на проф. дпн Добринка Тодорина се презентираха проблеми като: „Педагогически предизвикателства“, 2008 г.; „Педагогическата наука – стратегия и решения“, 2009 г.; „Учителската професия – мисия и визии“, 2010 г.; „Педагогическата теория и практика в действие“, 2011 г.

За изминалите 35 години Факултетът по педагогика при ЮЗУ „Неофит Рилски“ се утвърди като съществена част от професионалния живот на поколения педагози в детската градина и началното училище, в социалните институции и тези за деца със специални образователни потребности. Многобройни са проведените под ръководството на преподаватели от факултета форми за повишаване на квалификацията на учители и управленски педагогически кадри, за придобиване на педагогическа правоспособност и професионална квалификация „Учител по ...“, обучение на специализанти, специализирани семинари и практикуми. Контактите днес са следствие и от участието на преподавателите в разработването на държавните образователни изисквания за детска градина, училище и университет, в комисии за оценяване на учебници и учебни помагала, в експертна група за разработка на Национална стратегия за работа и реализация на децата с изявиени дарби. Активно е и участието на част от академичния състав в разработването на учебници и учебни помагала за предучилищната възраст, подготвителната група и училищното образование.

Съществена част от изследователската дейност на преподавателите от Факултета по педагогика е участието им в национални и международни научно-практически конференции – България, Полша, Англия, Гърция, Израел, Литва,

Македония, Румъния, Русия, Сърбия и др. Достойни за отбелязване са факултетските научни конференции с национално и международно участие:

- „Съвременното образование – мисия и визии“, 2010 г.;
- „Интерактивните методи в съвременното образование“ (проект на МОМН), 2010 г.;
- VII конференция „Физическо възпитание, спорт и кинезитерапия“;
- „Педагогическото образование в България: състояние и тенденции“;
- „Образованието на Балканите – традиции и перспективи“.

Изминалите 35 години утвърдиха многообразие от форми за активен научен живот на преподаватели, докторанти и студенти от факултета – участие в проекти, ежегодни научни сесии на преподаватели и студенти, докторантски форуми, кръгли маси. Значими за педагогическата практика са разработените през последните години проекти:

➤ „Мониторинг на иновациите в образованието (Благоевградска област)“ (2011–2012 г.), ръководител на проекта доц. д-р Траян Попкочев;

➤ „Съвременен профил и позиция на българския учител в образователната система и обществото“ (2010–2011 г.), ръководител на проекта доц. д-р Янка Стоменова;

➤ Национален проект „Предпоставки за ефективност на интерактивните методи във висшето образование“, финансиран от МОМН (междунниверситетски и междуфакултетен) по линия на Лабораторията по дидактика, психология и управление на ВО (2007–2010 г.), ръководител проф. дпн Добринка Тодорина;

➤ „Изграждане на система за продължаващо обучение и квалификация на заетите в сферата на образованието“ (2009–2010 г.), ръководител на проекта доц. д-р Ангелина Манова;

➤ „Модел за хармонизиране на педагогическите квалификации на специалностите от Факултета по педагогика с ЕКР“ (2009–2010 г.), ръководител на проекта доц. д-р Траян Попкочев;

➤ „Място на интерактивните методи на обучение в работата на университетския преподавател“ (2006–2007 г.), ръководител на проекта проф. дпн Добринка Тодорина;

➤ „Професионална квалификация по интеркултурно образование на университетски преподаватели, експерти от РИО на МОН, директори на училища и учители“, финансиран от Европейски социален фонд и МОМН, в партньорство с педагогическите факултети на Пловдивския университет, Тракийския университет, Шуменския университет, Университет „Асен Златаров“ – Бургас“ (2008–2009 г.), ръководител на проекта проф. дпн Кирил Костов;

➤ „Включващо обучение на деца със специални образователни потребности в

системата на народната просвета към МОН“ (2007–2008 г.), ръководител на проекта доц. д-р П. Терзийска;

➤ „Студентите със специални образователни потребности — подкрепа за качествено образование и достоен живот“ (2008–2009 г.), ръководител на проекта доц. д-р П. Терзийска.

Националната идентификация на Факултета по педагогика е факт. Безспорни са научните постижения и професионалната компетентност на професорите, доцентите и асистентите – членове на Академичния състав на факултета. Доказателство за това са ангажиментите и участията на голяма част от тях като членове на Специализирания научен съвет по педагогика, Факултетския научен съвет, Академичния съвет на ЮЗУ, като експерти в НАОА, като активни спортни дейатели.

Гордост за Факултета по педагогика са неговите възпитаници, участвали в създаването на педагогическите факултети в страната – някои от които днес са професори, доценти, асистенти, – както и всички настоящи и бъдещи ръководители и експерти в сферата на образованието, учители в детските градини и училища, социални и специални педагози от цяла България.

Националната идентификация, утвърждаването и амбициозните цели на Факултета по педагогика днес са свързани с развитието и перспективите на всяко от основните му звена, т.е. катедрите. Визията им е гаранция за професионална култура и значимост на педагогическото им творчество.

КАТЕДРА „ПЕДАГОГИКА“

35 години отбелязва и катедра „Педагогика“, основана през 1976 г. Нейни ръководители са били: проф. дпн Дечо Денев, проф. дпн Александър Маджаров, проф. д-р Мария Белова, проф. д-р Атанас Попов, доц. д-р Мария Йотова, проф. д-р Петър Петров, в.и.д. гл. ас. д-р (доц. д-р) Лидия Цветанова – Чурукова, доц. д-р Димитър Георгиев Димитров. От май 2011 г. ръководител катедра „Педагогика“ е доц. д-р Траян Попковчев.

Изминалите години бележат присъствието в катедрата и на доц. д-р Павел Драганов (ректор на университета), проф. д-р Марин Андреев, проф. дпн Клавдия Сапунджиева, проф. д-р Доно Василев, доц. д-р Тодор Ангелов, доц. д-р Татяна Борисова, доц. д-р Коста Герджиков, доц. д-р Жулиета Савова и др.

Гост-преподаватели на катедрата са известни учени – академик Татяна Рамзаева, проф. Галина Белтюкова, проф. Зинаида Василевна, проф. Александър Дмитриев, доц. Лариса Болотина, доц. Ина Шапошникова, проф. Евгения Герасимовна, проф. Александра Овчинникова, доц. Евгения Савчеко и други.

Днес академичният състав на катедрата включва: доц. д-р Траян Попковчев, проф. дпн Йордан Колев, проф. д-р Лиляна Тодорова, проф. дпн Добринка Тодорина, доц. дпн Ваня Георгиева, доц. д-р Невена Филипова, доц. д-р Лидия Чурукова, доц. д-р Пелагия Терзийска, доц. д-р Снежана Попова, доц. д-р Веска

Гювийска, доц. д-р Райна Холанди, доц. д-р Мая Сотирова, гл. ас. д-р Николай Цанков, гл. ас. д-р Светослава Съева, гл. ас. д-р Юлиана Ковачка, гл. ас. Мариана Шехова – Канелова, гл. ас. Янка Рангелова, гл. ас. Милена Левунлиева, гл. ас. Ася Цветкова. Докторанти към катедрата са: Пламен Иванов, Анна Тодорова, Лилия Стоянова, Калинка Гайтанинчева и Мая Касева. На този преподавателски екип днес са поверени организацията и обучението на студентите от Професионално направление „Педагогика“ – I и II курс, и специалностите „Педагогика“, „Социална педагогика“, „Специална педагогика“ – трети и четвърти курс.

В развитието на катедра „Педагогика“ като административно звено и на академичния ѝ състав като научен екип се открояват няколко акцента: кадрови подбор на преподаватели с творчески потенциал и професионализъм; научни изследвания върху актуални образователни процеси, свързани с началния етап на образователната система и личностното развитие; възпитание и социализация на ученика до 11 години; активни научно-професионални контакти с педагогическата общност в Русия (Държавен педагогически университет „А. Херцен“, Санкт Петербург; Държавен педагогически университет „Ив. Бунин“, гр. Елецк); Р Македония (Педагогически факултет „Гоце Делчев“, гр. Щип); Р Турция (Университет Удула, гр. Бурса). Резултат от тях са издадени четири тома на сборника „Личностно развитие на учениците в съвременното образование и общество“ (т. I – 2006 г.; т. II – 2008 г.; т. III – 2009 г.; т. IV – 2010 г.), отпечатан на български, руски и английски език, като под печат е том V. Публикуван е учебник „Педагогика“ с автори – преподаватели от катедра „Педагогика“ и Елецкия държавен университет, както и сборник с научни трудове „Моделиране на учебно-възпитателния процес във ВУЗ и училище“, издаден в гр. Елецк, 2009 г. Заслужава внимание и съвместната публикационна активност между преподавателите от катедра „Педагогика“ и Мозирския педагогически университет (Р Беларус). Традиция в катедрата са преподавателските и студентските научни сесии. Съвместните изследвания са публикувани в 5 сборника.

КАТЕДРА „ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА“

Създаването на Висшия педагогически институт в Благоевград налага през същата 1983 г. да бъде разкрит Факултет за подготовка на детски учители, към който се учредява и Катедра по предучилищна педагогика (25 октомври 1983 г.). Доц. д-р Снежина Македонска е създател и на факултета, и на катедрата – декан и ръководител катедра (25 октомври 1983–4 март 1987 г.). Пенсионира се през 1988 г. Ръководители на Катедрата по предучилищна педагогика са били: проф. д-р Дина Батоева и проф. д-р Фидана Даскалова, доц. д-р Димитър Кръстев Димитров. Два мандата декан на Факултета за подготовка на детски учители – от 4 март 1987 г. до 3 февруари 1993 г. е проф. д-р Фидана Даскалова. Проф. д-р Елка Петрова и проф. д-р Дина Батоева са д-р Хонорис кауза на Югозападния университет „Нео-

фит Рилски“. През май 2011 г. след реструктуриране на Факултета по педагогика академичният състав на катедра „Предучилищна педагогика“ се включва в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“.

В състава на Катедрата по предучилищна педагогика до май 2011 г. са включени: проф. дпн Елка Янакиева, доц. д-р Димитър Кр. Димитров, доц. д-р Маргарита Колева, доц. д-р Анастасия Пашова, доц. д-р Веска Вардарева, доц. д-р Мариана Балабанова, гл. ас. д-р Славей Златева, гл. ас. Красимира Стоянова, гл. ас. Ваня Стоименова и докторантите Изабела Стаматова и Ивет Здравкова. През последните пет години успешно са защитени дисертационните трудове на София Дерменджиева, Соня Стефанова и Блага Джорова. В предишни години в катедрата са работили още: проф. д-р Анастасия Атанасова (сега в ШУ), проф. д-р Божидар Ангелов (СУ), проф. д-р Лучия Малинова (СУ), проф. дпн Ирина Колева (СУ), доц. д-р Ицка Дерижан (БСУ), ст. ас. София Палазова (сега в Аделаида, Австралия), а нейни докторанти са били асистенти от ВТУ, ШУ, ПУ, РУ, Сърбия и др.

Академичният състав на катедрата организира и основно осъществява обучението на студентите от специалностите „Предучилищна педагогика и чужд език“ (отначало „Предучилищна педагогика“) и „Предучилищна и начална училищна педагогика“. През годините на съществуване катедрата се утвърди като сериозно образователно и научно звено в сферата на предучилищната педагогика. 75% от завършилите педагози, детски учители, са реализирани като управленски кадри – експерти в РИО и директори или практикуващи учители. Преподаватели на катедрата системно са ръководили методически школи, обединения, курсове за квалификация на учители от цялата страна. Обучени са хиляди студенти – бъдещи педагози, детски учители, детски учители по чужд език, музикални ръководители, част от тях от Гърция, Македония, Молдова и Украйна.

Под ръководството на доц. д-р Димитър Кр. Димитров Катедрата по предучилищна педагогика се превърна в българския авангард на програмата „Стъпка по стъпка“.

КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО И СОЦИАЛНА ПЕДАГОГИКА“

Обособяването на катедрата като самостоятелно академично звено в структурата на Факултета по педагогика е през юни 2004 г. Основател на катедрата е проф. д-р Петър Балкански. Първият ръководител на катедрата е доц. д-р Ангелина Манова, следват проф. дпн Йордан Колев, в.и.д. доц. д-р Пелагия Терзийска и доц. д-р Невена Чимева (до реструктурирането на катедрата през май 2011 г.). Академичният състав на катедрата организира обучението на студентите от специалностите „Социална педагогика“, „Специална педагогика“ и магистърската програма „Образователен мениджмънт“. Членове на катедра „Управление на образованието и социална педагогика“ са били: проф. дпн Йордан Колев, доц.

д-р Невена Чимева, доц. д-р Ангелина Манова, доц. д-р Ваня Георгиева, доц. д-р Пелагия Терзийска, доц. д-р Левчо Георгиев, доц. д-р Янка Стоименова, гл. ас. д-р Светослава Съева, гл. ас. д-р Юлиана Ковачка, гл. ас. Мариана Шехова-Канелова и докторантите Йоанна Попниколова, Валентин Вергилов, Юлиан Сотиров, Силвана Рекарска, Румяна Николова. Лектори в специалностите са били проф. д-р Петър Петров и д-р Йосиф Нунев.

За 7-те години организационен живот в катедрата, преподавателите насочиха усилията си както към оптимизиране на учебната документация за обучение на социалните и специалните педагози, така също и към изследвания, свързани с проблемите на децата в риск и тези със специални образователни потребности. Актив за преподавателите от катедрата е участието им в дейности, свързани с подготовката на ресурсни учители, както и на учители от всички образователни етапи за работа в интегрираните класове във Враца, Монтана, Благоевград, Кюстендил, Перник. Традиция в катедрата са инициативи на студенти и преподаватели за осъществяване на взаимодействия с деца от „SOS Детско селище“ – Дрен, и Възпитателно училище – интернат „Ангел Узунов“ – Ракитово.

КАТЕДРА „ПРЕДУЧИЛИЩНА И НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА“

Създадена е през май 2011 г. с ръководител доц. д-р Янка Стоименова. Перспективното развитие на катедрата се свързва с организацията и качеството на образователния процес в специалностите „Предучилищна педагогика и чужд език“, „Начална училищна педагогика и чужд език“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“.

КАТЕДРА „ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ“

Възниква като сектор към катедра „Анатомия, физиология и хигиена“ през 1976 г. с ръководител проф. Борис Янев, а през 1977 г. се обособява като самостоятелно звено. Творческата история на катедрата свидетелства за неуморимата дейност на преподавателите – спортни педагози, посветили своята професионална и житейска съдба на физическото възпитание и спорта. Неслучайно първият обявен конкурс за докторант към Филиала на СУ „Климент Охридски“ – Благоевград, редовна форма на обучение, е за нуждите на спортната наука – конкурс по „Теория и методика на физическото възпитание в началното училище“, спечелен от Кирил Костов, днес проф. д-р и зам.-ректор на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Развитието на катедра „Теория и методика на физическото възпитание“ закономерно и логично е свързано с имената на първите: проф. Петко Щерев – основоположник и пръв ръководител, ас. (проф. д-р) Магдалена Глушкова, ас. (проф. д-р) Руси Русев, ас. (проф. д-р) Кирил Костов, ас. (доц. д-р) Стоян Ива-

нов, ас. (доц. д-р) Атанас Георгиев, доц. Снежана Винчева, ас. Валя Хаджийска, ас. (доц. д-р) Евгени Кавдански, ас. (гл. ас. д-р) Филип Бояджиев и редица други.

Равносметката показва, че за изминалите 35 години в катедрата (дала начало и на още две катедри – „Теория и методика на спортната тренировка/Спорт“ и „Кинезитерапия“) на основен трудов договор са работили повече от 39 преподаватели, от които тринадесет професори, седемнадесет доценти, шестима доктори на науките, седемнадесет доктори по ..., трима гост-професори, доктори на науките, шестима хабилитирани преподаватели на хонорар.

От създаването на катедрата нейни ръководители са: проф. Петко Щерев (1977–1986 г.); доц. (проф.) д-р Филип Филев (1986–1987 г.); доц. (проф.) д-р Иван Кадийски (1987–1990 г.); гл.ас. (доц.) д-р Атанас Георгиев (1990–1992 г.); доц. д-р (проф. д.п.н.) Руси Русев (1992–1999 г.); доц. д-р (проф. дпн) Кирил Костов (1999–2007 г.); проф. дпн Магдалена Глушкова (2007–2008 г. и бивш зам.-ректор); доц. д-р Стоян Иванов (2008–2009 г.) и проф. д-р Атанас Георгиев (2009 и понастоящем). Днес академичният състав на катедрата включва: трима професори, дпн, един доцент, двама главни асистенти, доктори по педагогика, един главен асистент и четирима докторанти – Невяна Докова, Стефан Кинов, Деян Господинов, Станислав Стоев. Лекционни курсове в специалността са водили още: проф. дпн Веселин Маргаритов (ПУ); проф. дпн Малчо Малчев (ШУ); проф. дпн Йордан Калайков (НСА); проф. дпн Димитър Кайков; проф. Кръстьо Кръстев; проф. дпн Климент Бойчев; проф. Светлана Димитрова; доц. Георги Каранешев и др.

Специалността „Педагогика на обучението по физическо възпитание“ е разкрита през учебната 1992–1993 г. като част от структурата на Факултета по педагогика. От първия прием до днес интересът към специалността продължава да е висок – обучени са повече от 1000 студенти, голяма част от които са реализирани като учители, треньори, експерти в областта на спорта и физическото възпитание на поколения български деца .

Научно-приложните изследвания на преподаватели и студенти са неразривна част от процеса на развитие на специалността и спортната наука. Осезаемо е присъствието в спортнопедагогическата наука на високо ценени сред научните работници изследвания по проблемите на: спортната координация (проф. Р. Русев); интегративността и функциите на физическото възпитание (проф. К. Костов); педагогическите взаимодействия в процеса на физическото възпитание на децата от предучилищна възраст (проф. М. Глушкова); контрола и оценяването във физическото възпитание (доц. Ст. Иванов); организацията, управлението на спорта и спортната подготовка (доц. Ат. Георгиев) и др. Доказателство за активността и творческите търсения на преподавателите е традиционната Международна научна конференция по проблемите на физическото възпитание и спорта в образователната система.

Гордост за факултета и катедрата са спортните постижения на възпитаниците

от специалността „Педагогика на обучението по физическо възпитание“. Забележителни са постиженията на студентите спортисти в областта на леката атлетика под ръководството на проф. Иван Кадийски, футболистите от УСК „Академик“ с треньор проф. Васил Жечев са многократни студентски шампиони, а четирма студенти са част от националния отбор по биатлон. В индивидуалните спортове студентките Антония Григорова и Теодора Малчева, с треньор доц. д-р Атанас Георгиев, са участнички в Зимните олимпийски игри във Ванкувър, Канада, през 2010 г. Антония Григорова е студентски шампион по ориентиране за 2010 г. и балкански шампион по ски-бягане.

КАТЕДРА „ТЕХНОЛОГИЧНО ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Катедрата е създадена през 1984 г. в съществуващия тогава Трудово-политехнически факултет към Висшия педагогически институт – Благоевград. Основана е от проф. д-р Николай Божков. Последователно нейни ръководители са били: проф. Васил Метев, доц. д-р инж. Мина Сливкова, доц. д-р Ваня Георгиева, доц. инж. Любен Колев. От 2003 г. до настоящия момент ръководител на катедрата е доц. д-р Сашко Плачков. В състава на Факултета по педагогика е от 1999 г.

Академичният състав на катедрата е пряко свързан с образователния и научен профил на специалността „Педагогика на обучението по техника и технологии“, подготвяща учители по техника и технологии в средното общообразователно училище. В компетентностите на академичния състав на катедрата са и дисциплини, свързани с методическата и технологичната подготовка на бъдещите учители и педагози в специалности и магистърски програми на Факултета по педагогика, Природоматематическия факултет и Техническият колеж. Лекционни курсове в специалността са чели още: проф. д-р Димитър Павлов, проф. инж. Борис Попов, проф. инж. Иван Гогачев, проф. д-р Кънчо Попов, проф. д-р Христо Мермерски, проф. д-р Димитър Стоилов, проф. д-р инж. Недко Шиваров, почетен проф. инж. Симеон Бояджиев, доц. д-р инж. Георги Тошев, доц. д-р инж. Димитър Оракалиев и други всеотдайни гост-преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“, от Техническият университет – София, Института по техническа кибернетика към БАН и други авторитетни образователни и научни звена в страната и чужбина.

Днес академичният състав на катедра ТОПО включва: доц. д-р Сашко Плачков, доц. д-р инж. Стойчо Стефанов, доц. д-р Димитър Искрев, доц. д-р Емилия Божкова, гл. ас. д-р Диана Митова, гл. ас. д-р Мария Кавданска, гл. ас. д-р Светлана Николаева, гл. ас. Любима Зонева, гл. ас. инж. Йордан Ангелов и докторантите Димитър Стойчев и Емилия Тошева. С висок професионализъм и отговорност те организират и перманентно насочват обучението на студентите от специалността към иновационните постижения и практики в сферата на

технологичното обучение и професионалното образование. Изследователските търсения на преподавателите и днес приоритетно са насочени към: ученическото техническо творчество; информационните и комуникационните технологии в културно-образователната област „Бит и технологии“; прогностиката и моделирането в теорията и практиката на технологичното обучение; трудотерапията на деца със специални образователни потребности; интегрирането на икономически понятия в технологичното обучение; технологиите за кариерно образование и професионалното ориентиране в българското училище; графичната подготовка на ученици и студенти-педагози; образователните и социокултурните аспекти на общотехнологичната подготовка и др.

Постиженията в най-новата история на катедрата са свързани с активното участие и изявите на преподавателите в авторитетни научни форуми у нас и в чужбина. Гордост за катедрата са спечелените конкурси за написване на учебници и книги за учителя по „Домашен бит и техника“ (1. – 4. клас), „Домашна техника и икономика“ (5. – 6. клас), „Технологии“ (7. – 8. клас), както и на съвременни учебни помагала от доц. д-р Сашко Плачков, доц. д-р инж. Стойчо Стефанов, гл. ас. д-р Диана Митова, гл. ас. д-р Светлана Николаева и гл. ас. д-р Мария Кавданска. Катедрата има водеща роля в разработването на държавни образователни изисквания и учебни програми за технологичното обучение на учениците в средното общообразователно училище, тяхното реструктуриране и модернизиране.

Мечтите на първите – да създадат успешна и значима за поколения българи образователна институция за подготовка на учители с висше образование днес са реалност. За 35 години Факултетът по педагогика успя да намери пътя, да отчете посланията на времето, да надмине намеренията, да се утвърди в националното и международно образователно пространство. А това означава: хиляди обучени студенти; хиляди издадени учебници; учебни помагала; студии и статии по всички проблеми на педагогическата наука; спортни постижения на студенти; психолого-педагогически изследвания и проектна дейност; амбициозни образователни експерименти.

Днес Факултетът по педагогика както съобразно на генезиса и усъвършенстването си, така и в съответствие на тенденциите и прогнозите за развитие на висшето образование в контекста на европейските послания, е определил своята мисия – да бъде отворена, модерна и динамична научно-образователна институция в системата на висшето образование в България, на Балканите и Европа. Проектите за нейното осъществяване предполагат оптимално съчетаване на научните изследвания във всички области на педагогическата наука и конкретно насочени към потребностите и перспективите за развитие на детето на XXI век с качествената подготовка на педагога-учител в съвременната детска градина и училище. Очевидни са и изискванията към образователната

политика на Факултета по педагогика и към всеки преподавател – естествено обновяване на образователния процес в съответствие с професионалната цел: образование на нов тип педагог с компетенции за преодоляване на стереотипите, съчетаващ професионализъм, личностни качества и социална отговорност; педагог с възможности за създаване на оптимални условия за разностранно и неограничено личностно обогатяване на децата; откриване на нови еталони в научните педагогически изследвания; проектиране на „учене през целия живот“.

Предизвикателствата пред българското висше образование са перманентни. Това налага периодично оптимизиране на системите за управление на образователния процес във всяко от професионалните направления и специалности на Факултета по педагогика, създаване на ефективна среда за преподаване и учене, както и превръщане на академичния състав в професионален екип, разполагащ с необходимата информация, възможности и средства за осъществяване на качествени промени в отговор на всяко ново предизвикателство.

На 35 години човек е млад и амбициозен, пълен с енергия и планове за бъдещето. Факултетът по педагогика със своите 35 години също е във възрастта на младостта и има амбициозни цели за развитие, които са и посланието към следващите поколения преподаватели и студенти.

За мисията на възрожденци, за труда и отговорностите, за проблемите и успехите, за всичко, съпътствало 35-годишното развитие на Факултета по педагогика, се обръщаме с благодарност към всеки преподавател, администратор и студент.

За подкрепата през всичките 35 години – благодарност към ректорските ръководства на Югозападния университет .

На всички, за които Югозападният университет „Неофит Рилски“ и Факултетът по педагогика са част от живота и кариерното развитие, на всички от 30-те випуска педагози, които и до днес с усърдие, всеотдайност и с любов учат и възпитават децата на България – ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!